

INKLUDERENDE FELLESSKAP
FOR BARN OG UNGE
EKSPERTGRUPPEN FOR BARN OG UNGE MED
BEHOV FOR SÆRSKILT TILRETTELEGGING

THOMAS NORDAHL MFL.

FAGBOKFORLAGET

Alle skal med - inkluderende fellesskap for barn og unge.

23.10.18

MANDAT FOR EKSPERTGRUPPEN FOR BARN OG UNGE MED BEHOV FOR SÆRSKILT TILRETTELEGGING

- *Det overordnede målet med ekspertgruppens arbeid er å bidra til at barn og unge som har behov for tilrettelagte tiltak, herunder spesialundervisning, får et pedagogisk og spesialpedagogisk tilbud av høy kvalitet og opplever økt inkludering i barnehage og skole.*
- *Ekspertgruppens arbeid skal gi nasjonale og lokale myndigheter og aktører et grunnlag for å velge de best egnede inkluderende virkemidler og tiltak.*

Dagens system ekskluderer

Ekspertgruppen slår fast at dagens system har store utfordringer. Mange barn og unge møter ansatte i barnehage og skole uten pedagogisk kompetanse. Annethvert barn som får spesialundervisning får det av ufaglærte. Dette gjelder også for mange av barna som får spesialpedagogisk hjelp i barnehage. Ekspertgruppen slår også fast at det tar for lang tid før barn og unge får hjelpen de trenger og at systemet virker ekskluderende. En av tre elever som får spesialundervisning blir tatt ut av klasserommet.

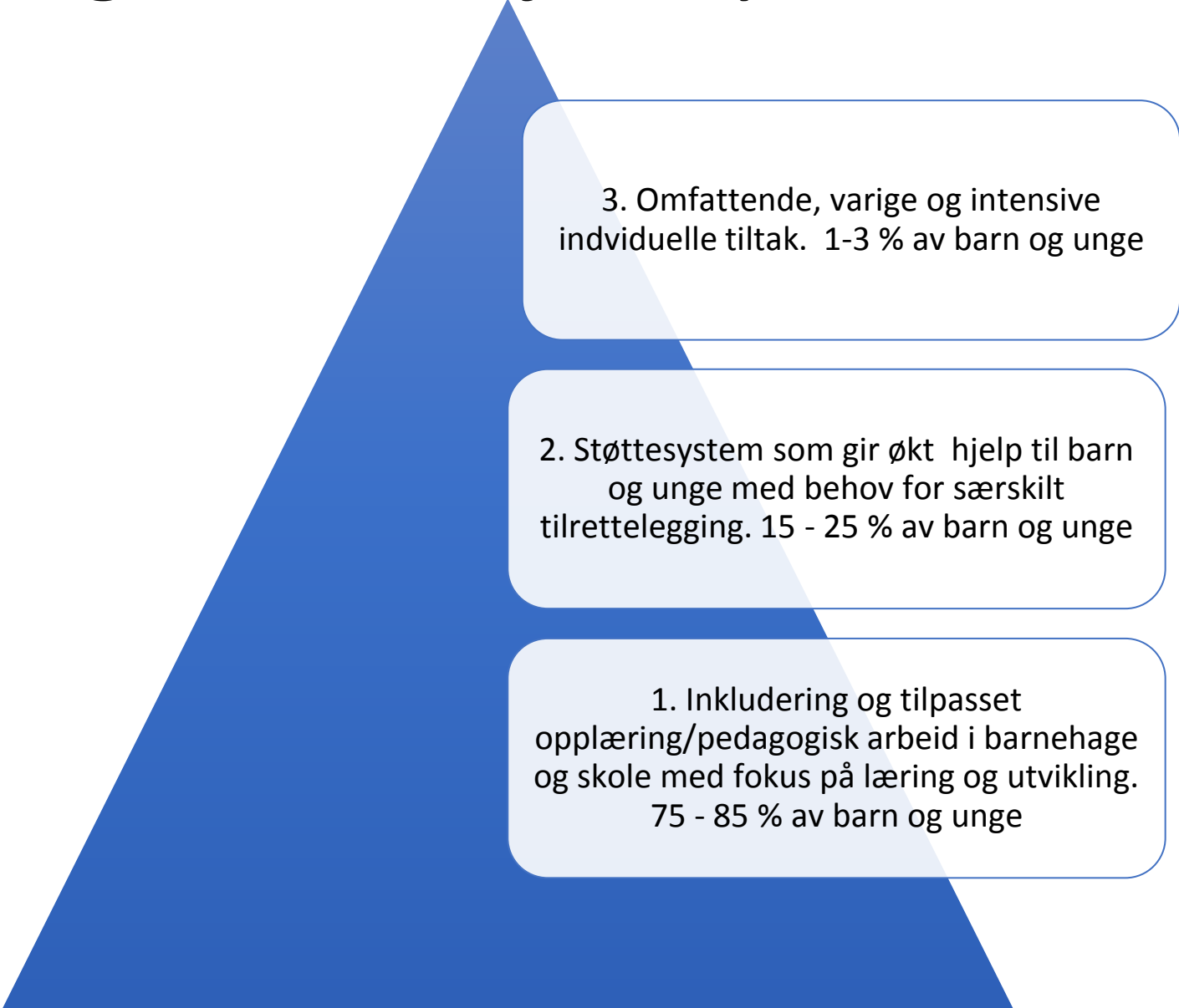
Ut fra hovedkonklusjonene foreslår ekspertgruppen at det etableres et helhetlig system for en inkluderende og tilpasset pedagogisk praksis i barnehage og skole.

Hovedprinsippene i dette helhetlige systemet er at:

- » Alle barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging i barnehage og skole skal få nødvendig hjelp og støtte der de er.
- » Denne hjelpen og støtten skal iverksettes tidlig, den skal være tilpasset den enkelte og foregå innenfor inkluderende fellesskap.
- » Alle barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging i barnehage og skole skal møte lærere med relevant og formell pedagogisk kompetanse.
- » Den pedagogiske veiledningstjenesten skal organiseres slik at den er nærmest mulig barnehager og skoler.

For å ivareta disse prinsippene foreslås det både et støttesystem for barn og unge, og for lærere og andre ansatte i barnehage og skole. Disse støttesystemene og andre forslag fra ekspertgruppen innebærer en omfattende endringer av dagens system, lovverk og organisering.

Et helhetlig intervensjonssystem

3. Omfattende, varige og intensive individuelle tiltak. 1-3 % av barn og unge

2. Støttesystem som gir økt hjelp til barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging. 15 - 25 % av barn og unge

1. Inkludering og tilpasset opplæring/pedagogisk arbeid i barnehage og skole med fokus på læring og utvikling. 75 - 85 % av barn og unge

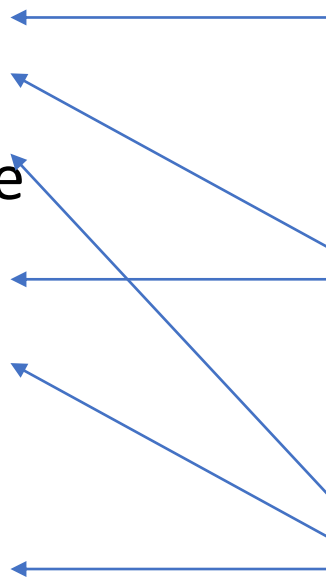
Et helhetlig intervensjonssystem

Støtte til barn og unge

- Varige og intensive individuelle tiltak
- Støttesystem i den enkelte skole og barnehage for barn og unge med behov for tilrettelegging
- Inkluderende og tilpasset opplæring i barnehage og skole

Støtte til lærere

- Statlig/fylkeskommunalt støttesystem
- Kommunal pedagogisk veiledningstjeneste tilknyttet skoler og barnehager
- Individuell og kollektiv kompetanseheving i barnehage og skole

Trondheim kommune kjenner igjen de beskrivelsene ekspertgruppen gir i forhold til det spesialpedagogiske systemet, støttesystem, PPT sin rolle og spesialpedagogisk bistand når det gjelder metodikk, organisering og effekt av tilbudet i barnehage og skole. Kommunens egen rapport etter arbeid med barnehagelovens § 19 a og g, ["Trondheisbarnehagene"](#), viser mye av de samme utfordringene. Dagens situasjon er bekymringsfullt, det er stort sprik i kvalitet på tilbudet og gap mellom kartlegging, sakkyndig vurdering og kvalitet på det spesialpedagogiske tilbudet. Trondheim kommune støtter utvalget og mener det er behov for omfattende endringer.

Vedtak

Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringsuttalelse til ekspertutvalgets rapport - Inkluderende fellesskap for barn og unge.

1. Trondheim kommune tar ekspertgruppens rapport- Inkluderende fellesskap for barn og unge til orientering.
2. Trondheim kommune mener ekspertutvalgets beskrivelse og analyse av dagens spesialpedagogiske system er gjenkjennelig og deler ekspertgruppens bekymring for dagens situasjon og videre utvikling.

3. Trondheim kommune har følgende innspill til ekspertutvalgets forslag til et helhetlig støttesystem og organisering.

1. Trondheim kommune støtter forslaget om et helhetlig støttesystem og mener den foreslåtte organiseringen legger viktige forutsetninger for helhetlig innsats og et tverrfaglig samarbeid. Trondheim kommune mener det er avgjørende å flytte fokus slik at kompetanse og ressurser kommer nærmere barna i barnehage og skole. Trondheim kommune mener det er helt avgjørende å utvikle systemet i tett samarbeid med barnehager, skoler og PPT.

2. Trondheim kommune mener organisering og eventuell flytting av stillinger fra PPT og Statped bør utredes og drøftes videre i samarbeid med PPT, barnehager og skoler for å tilpasse kompetanse og organisering med barnehagenes og skolenes behov.

4. Trondheim kommune støtter utvalgets tanker om behov for lovendring, men ser behov for å prøve ut tiltak slik at frafall av loven kan møtes med tiltak som har effekt.

1. Trondheim kommune mener det er viktig å sikre rettighetene til de barna som vil ha langvarig behov for sammensatte tjenester, selv om retten til spesialpedagogisk hjelp eller spesialundervisning frafaller.

2. Trondheim kommune støtter forslaget om å ta bort arbeidet med sakkyndig vurdering slik at PPT kan bli mer operativ og utøvende.

3. Trondheim kommune mener klageretten som beskrevet i ekspertutvalgets uttalelse blir for utydelig. Trondheim kommune mener det er viktig å operasjonalisere områder og retningslinjer for klageatilgang.

5. Trondheim kommunen mener det er avgjørende at et helhetlig system prøves ut i sin helhet og at det ikke er tilstrekkelig med justeringer av eksisterende system. Systemet må prøves ut i tett samarbeid med barnehager, skoler og PPT i kommunen, for å oppnå mål om tidlig innsats, inkludering og individuell tilrettelegging til alle barn.

6. Trondheim kommune mener at et godt oppvekst- og læringsmiljø er avhengig av tverrfaglige profesjonsfelleskap som omfatter både fagarbeidere, miljøarbeider, vernepleier og andre yrkesgrupper sammen med pedagoger og spesialpedagoger.

7. Trondheim kommune mener det er viktig å bidra i utvikling av dette feltet, og ønsker å søke Kunnskapsdepartementet unntak fra gjeldende lovverk om å være forsøkskommune. Trondheim ønsker å bidra med utvikling, utprøving og forskning, i tett samarbeid med relevante forskningsaktører som NTNU og DMMH. Kommunen forutsetter at arbeidet skal gjøres i tett samarbeid med bruker- og ansatteorganisasjoner

Bystyrevedtak 4 oktober 2018.

sak PS 0099/18:

4. Bystyret er positiv til at Trondheim kommune søker om å bli en pilotkommune som oppfølging av kommunens egen rapport om spesialpedagogisk arbeid, "Trondheimsbarnehagene, prosjekt § 19a og 19g" og Nordahlsutvalgets rapport. Dette arbeidet skal skje i tett dialog med bruker- og arbeidstakerorganisasjonene, og de skal være en del av arbeidsgruppen. Rådmannen bes komme tilbake til formannskapet med en slik søknad for vedtak.

Oppsummering fra høring

Blant de innkomne svarene er det mange som i ulik ordlyd gjentar de samme forutsetningene for vellykket implementering. Det er to momenter som særlig gjentas ofte, dette er **spesialpedagogisk kompetanseheving og tilstrekkelige økonomiske ressurser.**

- Gradvis implementering, utprøving i pilotkommuner
- Medbestemmelse
- Grundig utredningsarbeid med konsekvensanalyser før det gjøres endringer
- Utvidet klageadgang som ikke forutsetter enkeltvedta

Mange av tiltakene fra rapporten er det bred enighet om

- At vi bør jobbe mer med holdninger til praktiseringen av inkludering.
- At barn må involveres og lyttes til i mye større grad
- At hjelpen må gis av kvalifisert personale
- At spesialpedagogisk kompetanse bør styrkes i bhg og skole. At dette bør inn i lærerutdanningene.
- At vi bør ha mer forskning på området.
- At flerfaglig og tverrfaglig samarbeid også styrkes
- At det kan være hensiktsmessig å samle inn utdanningsdata på individnivå.
- Mange er også enige om forslaget til obligatorisk kartlegging.

Tema som det særlig knyttes uenigheter til er:

- 1) Individuell rett
- 2) PPTs sakkyndighetsfunksjon og uavhengighet
- 3) Statpeds fagspesifikke miljøer

På spørsmål om de hovedsakelig er enige eller uenige i rapportens forslag om et helhetlig system?

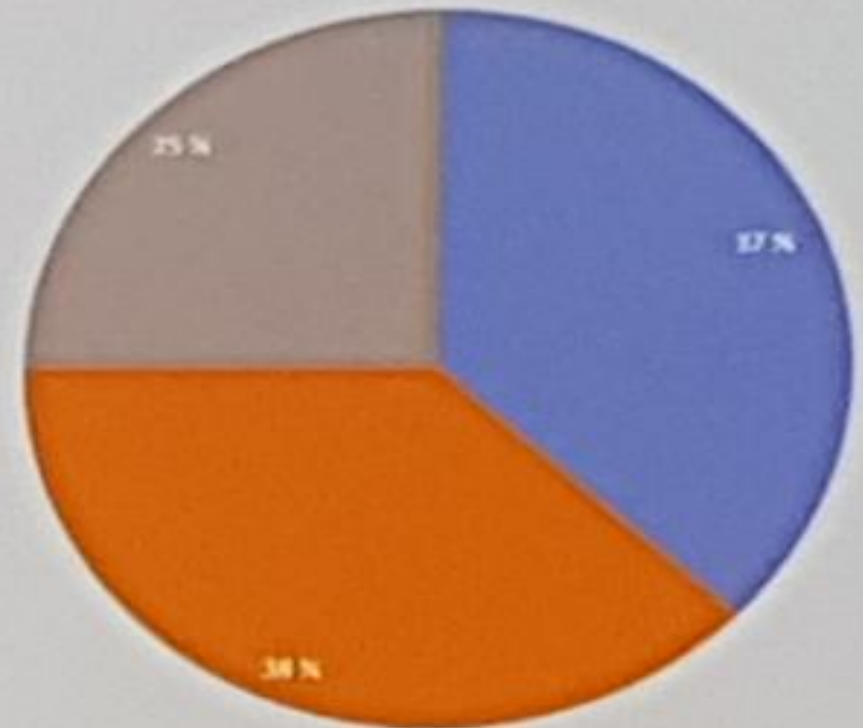
38 % helt/delvis enig, og 37% helt/delvis uenig. 22% har ikke svart.

■ helt/ delvis uenig ■ helt/delvis enig ■ ikke svart

Like mange er enig/delvis enige som uenig/delvis uenig

Mange av de enige er innenfor, Kommuner, Fylkeskommuner og Fylkesmenn

Mange av de uenige er innenfor, Interesseorganisasjoner, Universiteter/høgskoler og private

Tabellen viser andelen av høringsuttalelsene som sier seg enig eller uenig i det nye helhetlige systemet.

Kunnskapsdepartementet er i gang med et stortingsmeldingsarbeid om tidlig innsats og inkluderende fellesskap. Meldingen skal legges frem for Stortinget høsten 2019.

Stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap skal leveres høsten 2019.